

PRAKTIJKVOORBEELD STEDELIJKE VERDICHTING

Vrouwjuttenhof Utrecht





In de oude binnenstad van Utrecht, vlak achter de Oudegracht ligt het Vrouwjuttenhof, een wat verborgen autoluw binnengebied dat vanuit de omliggende straten bereikbaar is via een aantal stegen en onderdoorgangen. In 2022 zijn hier 28 nieuwbouwwoningen gerealiseerd en is het gebied openbaar toegankelijk gemaakt waardoor aan de drukke binnenstad een aantrekkelijke nieuwe ruimte is toegevoegd.

Verborgen binnenstedelijke oase

Een gedifferentieerde mix van nieuwe en oude bebouwing, kleine hoogteverschillen (zie afbeelding hieronder) en een zorgvuldige inrichting van de buitenruimte met veel groene elementen zorgen voor een aangenaam verblijfsklimaat.

Subtiele geluiden

Vrouwjuttenhof is een mooi voorbeeld van hoe een relatief kleine ruimte toch een grote impact kan hebben op de heterogeniteit van de stedelijke geluidsomgeving.

Doordat harde geluiden van buiten hier niet of slechts gedempt binnendringen, ontstaat ruimte voor plaatselijke, subtiele geluiden die mensen over het algemeen als aangenaam ervaren zoals vogelzang, gezoem van insecten, geritsel van bladeren.

De facilitators (zie [deel 6: Geluiden faciliteren](#)) voor deze geluiden zijn aanwezig in de vorm van (gespaarde) oude bomen, een gevarieerde kruidenlaag, open grond, kleine waterpartijen, waardplanten voor insecten, nestgelegenheid en een mix van zonnige en schaduwrijke zones.

Voetstappen en stemmen zijn in het hof ook op wat grotere afstand hoorbaar wat bijdraagt aan de oriëntatie en een gevoel van veiligheid.

Door de onregelmatige plattegrond (zie afbeelding), met de vele hoeken, meanderende wandelpaden, hoogteverschillen en doorkijkjes, ontstaat de indruk dat de ruimte veel groter is dan het daadwerkelijke aantal vierkante meters. De geluidsbeleving verandert in dit kleine gebied voortdurend afhankelijk van de locatie waar men zich bevindt.



Impressies Vrouwjuttenthof. Foto's: Michiel Huijsman

Grenzen beleefbaar maken

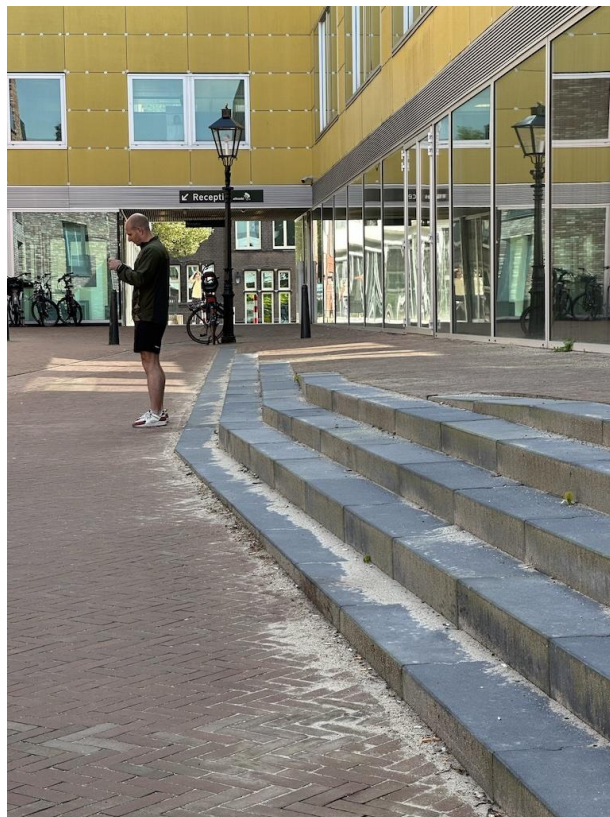
De stegen en zeker de onderdoorgangen werken als filters tussen het rustige binnengebied en de drukte erbuiten. Enerzijds worden harde geluiden vrijwel volledig buitengesloten, anderzijds maakt een onderdoorgang of steeg de grens tussen de ene en de andere geluidsruimte beleefbaar. Dat is positief omdat bezoekers zich daardoor in kunnen stellen op een nieuwe geluidsomgeving en ook (onbewust) hun gedrag zullen aanpassen aan de nieuwe geluidsruimte.

Storende monotonie

Aan het Vrouwjuttenthof grenst ook een grote instelling voor psychiatrie. De gevel van dit gebouw heeft meerdere openingen voor mechanische ventilatie en luchtbehandelingsinstallaties (zie afbeelding). Het geluid hiervan is nadrukkelijk aanwezig. Hoewel het geluidsvolume niet heel hoog is werkt het door de continuïteit en monotonie als storend. Dit doet afbreuk aan de geluidskwaliteit van de omgeving.



Ventilatieopening. Foto: Michiel Huijsman



Kleine hoogteverschillen. Foto: Michiel Huijsman

Wat kunnen we leren van dit praktijkvoorbeeld?

De grens tussen twee geluidsruimtes is hier beleefbaar gemaakt door goed ontworpen overgangen. Dit versterkt de auditieve heterogeniteit van de stad op meso niveau. Zie ook [Deel 6: Grenzen in de geluidsomgeving](#).

De hoorbaarheid van subtiele geluiden draagt bij aan leefkwaliteit van de ruimte. Subtiele geluiden kunnen onder meer worden gefaciliteerd door ecologie te betrekken in het ontwerp van de ruimte.

In een rustige omgeving zijn monotone, langdurige geluiden, ook al hebben ze een laag volume, extra storend omdat ze niet worden gemaskeerd door luidere geluiden. Warmtepompen, ventilatiesystemen en andere installaties die monotone geluiden voortbrengen kunnen daarom beter niet aan de stille zijde worden aangebracht maar juist aan de zijde waar al veel geluid is, of op het dak.

Ontwerpstrategieën

[Grenzen in de geluidsomgeving](#)

[Geluiden faciliteren](#)

Afscherming

Auditieve doorlaatbaarheid van de grens tussen privé en publiek



Plattegrond Vrouwjutenhof.

Bron van deze tekst:

<https://inspiratiegidsgeluid.soundtrackcity.nl/deel7-binnenstedelijke-verdichting-vrouwjutenhof-utrecht.html>

U kunt ook deze QR scannen